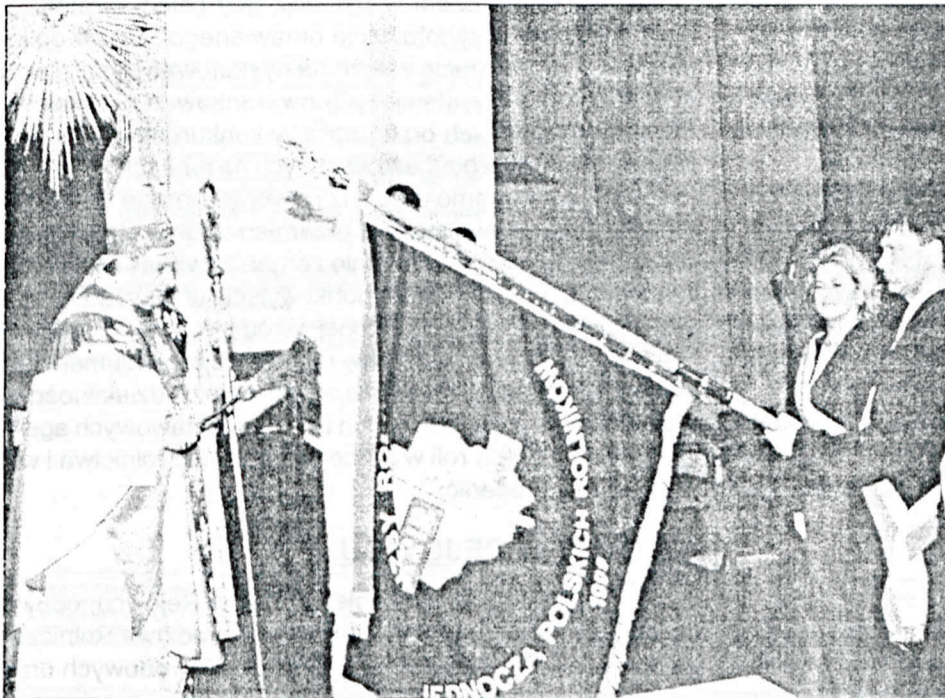

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

DOŻYNKI NA JASNEJ GÓRZE

Moment poświęcenia sztandaru Krajowej Krajowej Rady Izby Rolniczych

Podczas Ogólnopolskich Dożynek Rolników na Jasnej Górze Krajowy Duszpasterz Rolników, Biskup Roman Andrzejewski dokonał poświęcenia sztandaru Krajowej Rady Izby Rolniczych. Uroczystości dożynkowe przebiegły pod hasłem „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”. W homilii, jaką Biskup wygłosił do rolników apelował o poszanowanie chleba: *„Może być obrona chleba przed produktami importowanymi z zagranicy, ale nie pogarda dla chleba. Jeśli rolnik w geście szaleńcy czy rozpaczliwie wysypuje obce ziarno na tory, to znaczy, że ktoś inny już przedtem wzgardził polskim rolnikiem i polskim chlebem (...). To tak, jakby Matka Ojczyzna powiedziała i ty jesteś nam nie potrzebny. Już mu obojętne, który to rząd i kiedy tak bezmyślnie podpisał na niego cyrograf, może tylko dlatego, że jakimś ministrowi w rachunku nic nie pasowało”*.

Obecny na uroczystościach premier Jerzy Buzek podziękował rolnikom za ich ciężką pracę i zapewnił, że rząd wypracuje mechanizmy likwidujące zaniedbania i niosące poprawę na polskiej wsi. Poinformował o staraniach rządu w kierunku pozyskania pożyczek z Banku Światowego na budowę dróg, kanalizacji i telefonów na wsi.

Uroczystości dożynkowe były także okazją do spotkania Prezesów Izby Rolniczych, którzy dyskutowali o kształcie izb po reformie administracji. Postanowiono wystąpić za pośrednictwem Krajowej Rady Izby Rolniczych do Ministra Rolnictwa z wnioskiem by zachować istniejące izby rolnicze w obecnym ich kształcie. Terenem działania byłyby okręgi złożone z kilku powiatów w ramach jednego województwa.

W NUMERZE:

- **WOJEWÓDZKIE I KRAJOWE ŚWIĘTO PŁONÓW**
- **ROLNICTWO W BUDŻECIE NA 1999 R**
- **MARKETING W GOSPODARCE ŻYWNOŚCIOWEJ**
- **MIEJSCE I ROLA ORGANIZACJI PRODUCENCKICH NA RYNKU OWOCÓW I WARZYW W UE**
- **SYSTEM IDENTYFIKACJI I REJESTRACJI BYDŁA W UNII EUROPEJSKIEJ**
- **PRAWNIK RADZI**

Biuletyn Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Biuro Izby: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (083) 3420032, 3443014; Fax. (083) 3420032

WIADOMOSCI

WOJEWÓDZKIE ŚWIĘTO PŁONÓW

20 września br. w Janowie Podlaskim odbyły się Wojewódzkie Uroczystości Dożynkowe. Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą, którą odprawił ksiądz infułat Mieczysław Marczyk. Odczytano na niej list Prymasa Polski, kardynała Józefa Glempa, w którym przesłano wszystkim polskim rolnikom „pełne miłości pozdrowienia”. W liście czytamy także: „Miłość Jezusa Chrystusa, w której jako chrześcijanie mamy kształtować nasze życie, skłania mnie do szczególnego zrozumienia wszystkich, którzy poczuli się urażeni moimi wypowiedziami o formach protestu niektórych rolników, jakie miały miejsce w okresie żniw”, aby uniknąć nieporozumień „trzeba ściślejszej współpracy na obszarze duszpasterstwa i rzetelnej informacji o sytuacji bieżącej w rolnictwie”.

Po mszy ulicami Janowa przeszedł korowód dożynkowy, który otwierali starostowie dożynek: Anna Jakubiuk i Zygmunt Owerko, gospodarz gminy, wójt Katarzyna Wawiorko oraz ksiądz infułat Mieczysław Marczyk i Wojewoda Marek Czarnecki. Ten ostatni odebrał bochen chleba upieczony z tegorocznego zboża i podzielił się nim z gospodarzami dożynek i zaproszonymi gośćmi.

W konkursie na najciekawszy wieniec dożynkowy pierwsze miejsce zajęła gmina Jabłoń. Następne w kolejności były gminy: Leśna Podlaska, Łomazy, Tucznia, Sławatycze i Janów Podlaski.

DEBATA O BUDŻECIE

16 września br. odbyło się spotkanie, zorganizowane przez Sejmową Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi, poświęcone finansowaniu rolnictwa polskiego ze środków budżetowych. Poniżej prezentujemy fragmenty referatu prof. dr hab. Andrzeja Czyżewskiego na temat struktury wydatków budżetowych na rolnictwo.

Wydatki na rolnictwo i gospodarkę żywnościową w założeniach do budżetu na 1999 r. przedstawionych przez Ministra Finansów, drastycznie spadają. O ile w 1997 r. wyniosły 2206,4 mln zł, w 1998 r. zaplanowano je na 1909,4 mln zł, to w 1999 r. proponuje się je ograniczyć do 1158,3 mln zł. Oznacza to, iż w 1998 r. będą, one realnie niższe o około 24% niż w 1997 r. (przy inflacji średniorocznej 11%), a w 1999 r. realny spadek wyniósłby 47%, przyjmując 8,5% za średnioroczny wskaźnik planowanej inflacji. W ten sposób w przeciągu trzech lat zmniejszą się wydatki budżetowe na rolnictwo i gospodarkę żywnościową, o około 71%, a więc stanowiąc będą niespełna 30% tego co było w 1997 r. Sytuacja ta mieć będzie miejsce w warunkach wzrostu PKB, który w latach 1997-1999 osiągnie łącznie około 17-18% i zmniejszenia stopy średniorocznej inflacji o około 5-6%. Gdy jeszcze uwzględnić spadek udziału wydatków ogółem na RiGŻ w budżecie państwa z 2,75% w 1997 r. do 2,37% w 1998 r. oraz do 0,89% w 1999 r., stają się oczywiste następujące wnioski:

- Wbrew temu co twierdzą oficjalne dokumenty rządowe i sejmowe trwa proces wycofywania się państwa ze skutecznego wspierania

wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

- Rolnictwo i gospodarka żywnościowa nie konsumują w dostatecznym stopniu efektów rozwoju gospodarczego kraju.
- Nasila się tendencja ekonomicznej degradacji polskiego rolnictwa i gospodarki żywnościowej, oznaczająca w efekcie pozostawienie sektora rolno-żywnościowego na obrzeżach rozwoju gospodarczego kraju i nieuchronną jego skansenizację oraz zwiększenie i utrwalenie podstawowych dysparytetów: wykształcenia, dochodów i stanu infrastruktury społecznej.

Należy przy tym podkreślić, iż jeszcze w 1997 r. RiGŻ poprzez wydatki budżetowe uczestniczyło w planowanym wzroście gospodarczym w stopniu nie odbiegającym od przeciętnej w kraju.

Trudno znaleźć uzasadnienie dla takiego stanowiska projektodawcy budżetu w sytuacji, gdy celem strategicznym Polski jest przygotowanie omawianego sektora do integracji z UE. W istocie założenia diskutowanego projektu nie przyniosą korzystniejszych uwarunkowań dla wzrostu dochodów rolniczych oraz poprawy konkurencyjności produktów polskich producentów rolnych na rynkach krajowym i zagranicą. Wiadomo od lat, iż rolnictwo polskie i jego najbliższe otoczenie wymagają przemian strukturalnych. Kluczem do tego jest odpowiednio zorganizowana i spójna polityka rolna, przyjmująca za punkt wyjścia upowszechnienie procesu reprodukcji rozszerzonej wśród producentów rolnych i na wsi. Znany jest niezbędny do tego zbiór instrumentów i system instytucji. Do ważniejszych należy działalność w sektorze rolno-żywnościowym trzech podstawowych agencji rolnych, których roli w procesie przemian rolnictwa i wsi nie sposób przecenić.

NARADA W REJOWCU

14 września w siedzibie WODR w Rejowcu, odbyła się narada przedstawicieli Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Urzędów Wojewódzkich, Związków Zawodowych oraz Izb Rolniczych. Spotkanie poświęcone było sytuacji w rolnictwie. Poniżej prezentujemy wnioski końcowe wypracowane na spotkaniu, które zobowiązano się zaprezentować rządowi:

- Winno nastąpić połączenie sił organizacji rolniczych związków zawodowych rolników w celu stworzenia silnego lobby rolniczego.
- Istnieje pilna potrzeba opracowania bilansu podstawowych produktów rolniczych z uwzględnieniem priorytetów i możliwości finansowych.
- W negocjacjach z Unią Europejską sprawy rolnictwa winny być reprezentowane przez grono ekspertów.
- Rozwiązanie problemu polskiego rolnictwa winno się odbywać poprzez rozwiązanie problemów środowiska wiejskiego: rozwój usług, przetwórstwa i tworzenie nowych miejsc pracy. W/w przedsięwzięcia winny być preferowane poprzez zwolnienia podatkowe.
- Należy stworzyć preferencyjny system emerytalny dla rolników przekazyjących swoje gospodarstwa na rzecz młodych ludzi.
- Należy subwencjonować produkcję rolniczą w Polsce w celu podniesienia jej opłacalności.
- Istnieje pilna potrzeba wprowadzenia umów kontraktacyjnych na produkcję rolniczą (jest to możliwość wpływu rolnika na cenę produktów).
- Uruchromić kredyty obrotowe nisko oprocentowane jako narzędzie polityki finansowej państwa stymulujące bieżący rozwój rolnictwa.
- Zwiększyć dostępność kredytów inwestycyjnych preferencyjnych i ich zgodność z priorytetami rozwoju w rolnictwie.
- Istnieje pilna potrzeba usankcjonowania prawnego gospodarstwa rodzinnego i zespolonych form gospodarowania.
- Wykształcenie i wiedza rolnicza jako niezbędny element w realiach gospodarki rynkowej

NASZE WYSTĄPIENIA

Białkopodlaska Izba

PREZES
Jan Stasiak

CZŁONKOWIE ZARZĄDU
Ryszard Chomur, Tomasz Donica, Janusz Golec

WICEPREZES
Barbara Kwiatkowska

Biała Podlaska 21.09.1998 r.

Pan Premier
Jerzy Buzek

Stanowisko
Zarządu Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

Zarząd Białkopodlaskiej Izby Rolniczej na swoich posiedzeniach w okresie miesiąca lipca i sierpnia 1998 r. analizował na bieżąco sytuację na rynku zbożowym w województwie i stwierdza, że przyjęte przez Rząd działania w dziedzinie skupu okazały się mało skuteczne.

Przydzielone limity skupowe w małym stopniu zabezpieczyły potrzeby Rolnicy kwestionują wysokie wymagania jakościowe zbóż dotyczące skupu interwencyjnego. Podmioty skupowe, które zostały wyłonione w przetargach do skupu interwencyjnego z dopłatami ARR - skupiły małe ilości.

Na rynku obserwujemy drastyczny spadek cen rynkowych w związku z czym system skupu z dopłatami nie znajduje racjonalnego uzasadnienia dla jednostek skupowych.

Zarząd Izby z przykrością odbiera propagowane przez środki masowego przekazu wypowiedzi Premiera Jerzego Buzka odnośnie sytuacji na rynku zbóż, które nie pokrywają się z rzeczywistością.

Oczekujemy podjęcia przez Rząd natychmiastowej decyzji porządkującej skup zbóż oraz decyzji o dodatkowym skupie w takiej ilości, aby została stworzona możliwość sprzedaży przez rolników oraz nastąpiła stabilizacja cen na rynku zbóż.

Z poważaniem

Białkopodlaska Izba Rolnicza
ul. Brzeska 41
21-500 Biała Podlaska
tel. (057) 3420032, 3443014
fax (057) 3420032

REGON: 030106421
Konto:
Pierwszy Komercyjny Bank S.A.
w Lublinie Oddz. Biała Podlaska
Nr 17701044-5106-KOBI-01

Białkopodlaska Izba

PREZES
Jan Stasiak

CZŁONKOWIE ZARZĄDU
Ryszard Chomur, Tomasz Donica, Janusz Golec

WICEPREZES
Barbara Kwiatkowska

Biała Podlaska 1998.09.23

Pan
Jerzy Buzek
Premier RP

BIR-0057-V. /98

Chcieliśmy poinformować o tragicznej sytuacji jaka ma miejsce na rynku żywca wieprzowego. W ostatnim okresie w sposób istotny odnotowuje się spadek cen w skupie żywca.

Alarmujemy o konieczności podjęcia szybkich działań interwencyjnych w celu zahamowania niebezpiecznych tendencji na rynku.

Brak natychmiastowych działań może spowodować upadek wielu polskich gospodarstw, które ukierunkowały się na produkcję żywca i ponoszą wysokie nakłady inwestycyjne na jej rozwinięcie.

Zwracamy się także o ochronę przed zwiększonym importem artykułów mięsnych z zagranicy. W sytuacji nadpodaży rodzimych produktów, nie możemy pozwolić sobie na sprowadzanie produktów mięsnych z zagranicy, gdyż godzi to w interesy polskich rolników.

Z poważaniem.

Białkopodlaska Izba Rolnicza
ul. Brzeska 41
21-500 Biała Podlaska
tel. (057) 3420032, 3443014
fax (057) 3420032

REGON: 030106421
Konto:
Pierwszy Komercyjny Bank S.A.
w Lublinie Oddz. Biała Podlaska
Nr 17701044-5106-KOBI-01

Z PRAC BIAŁKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ.

POSIEDZENIA ZARZĄDU BIR

We wrześniu Zarząd BIR odbył dwa posiedzenia na których zajmował się następującymi sprawami:

- Ocena pracy Zespołu d/s Systemowego Urządzenia Niezależnych Laboratoriów Oceny Mleka w Skupie
- Ocena sytuacji na rynku żywca wieprzowego i wypracowanie stanowiska Izby w tym zakresie
- Ocena sytuacji na rynku ziemniaków oraz wypracowanie możliwości zagospodarowania tegorocznych zbiorów
- Dyskusja nad projektowanym na 1999 r. budżetem na rolnictwo
- Zapoznanie się z wnioskami grup producenckich dotyczącymi wsparcia w środki do produkcji z budżetu Izby

W jednym z posiedzeń Zarządu uczestniczył Pan Zbigniew Cisoń, Członek Krajowej Rady Górnictwa.

Z jego udziałem odbyła się dyskusja nad możliwościami zagospodarowania żyta i ziemniaków z tegorocznych zbiorów. Okazuje się że, istnieje kilka możliwości zagospodarowania surowki zbożowej, ziemniaczanej, a przez to surowców rolniczych - żyta, ziemniaków. Można to zrealizować przez:

- wprowadzenie zakaz stosowania syntetycznego kwasu octowego do produktów spożywczych
- zastosowanie obligatoryjne spirytusu odwodnionego do wszystkich rodzajów benzyn w ilości 3 - 5 % obj. przy rezygnacji z obniżki w podatku akcyzowym (tylko wyprodukowanego w kraju przy określonej minimalnej cenie).

Spowodowałyby to zużycie 250 - 300 ml I spirytusu odwodnionego, zmniejszenie importu benzyn (często z dodatkiem w/w lub eteru), a przede wszystkim zagospodarowanie w skali kraju około 800 tys. ton żyta lub 3 ml ton ziemniaków, uniknięcie bezrobocia na wsi, godne życie polskiego rolnika.

MARKETING

MARKETING W GOSPODARCE ŻYWNOŚCIOWEJ

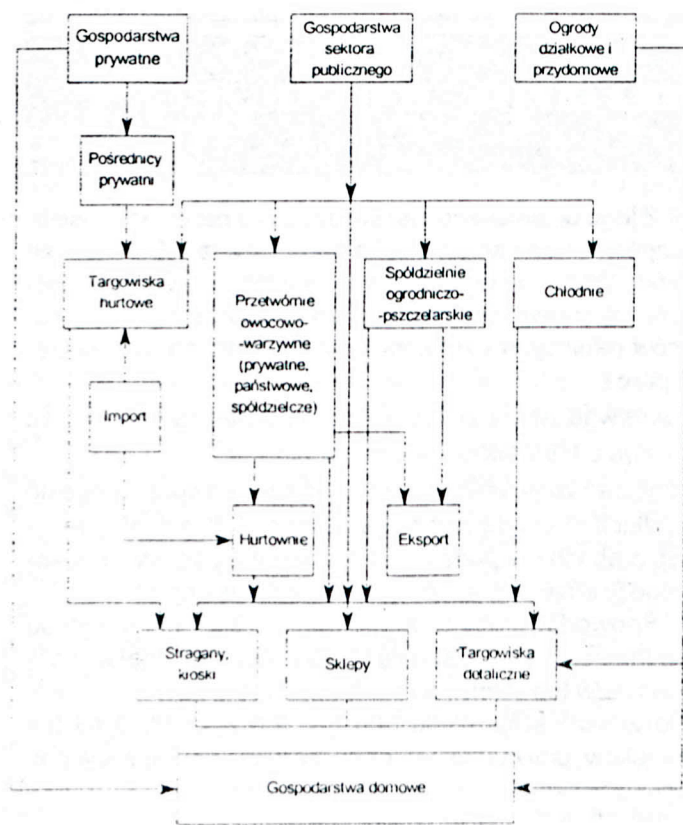
■ KANAŁY MARKETINGOWE W GOSPODARCE ROLNO-ŻYWNOŚCIOWEJ

Kanały marketingowe, którymi przemieszczane są surowce rolniczo-żywnościowe (zboża, żywiec rzeźny, mleko, rzepak, buraki cukrowe, owoce, warzywa) dla zakładów przetwórczych, a stąd przetworzone produkty (przetwory zbożowe, mięso, wędliny, przetwory mleczarskie, tłuszcze roślinne, cukier, przetwory owocowo-warzywne) do finalnego odbiorcy, jakim jest konsument, mają znaczący udział we wszystkich grupach branżowych.

Powiązania pomiędzy firmami przetwórczymi i producentami rolnymi, dostarczającymi surowce, nazywane są **integracją pionową**. Odbywa się to m. in. poprzez **umowy kontraktacyjne**, precyzujące zobowiązania producenta dotyczące wytworzenia i sprzedaży określonej ilości i jakości produktu w ustalonym czasie. Jednostka przetwórcza zobowiązana jest natomiast do kupienia przedmiotu kontraktu na określonych warunkach.

Ten charakter powiązań zapewnia firmie przetwórczej pewien wpływ na wytwarzanie surowców, zwłaszcza wtedy, gdy warunki kontraktu dotyczą całego procesu produkcji, np. wskazana jest odmiana, termin wysiewu, zabiegi ochrony roślin - w przypadku produkcji roślinnej, czy też rasa, sposób żywienia, rodzaj pasz w produkcji zwierzęcej.

Rys.1 Przykład kanału marketingowego na rynku owoców i warzyw w Polsce.

Dominujące kanały:

- Producent - targowisko hurtowe - punkt sprzedaży detalicznej - konsument
- Producent - przetwórcza - eksport

■ INSTYTUCJE HANDLU HURTOWEGO NA RYNKU ROLNYM

W procesie ewolucji rynku wykształciło się kilka form wymiany towarowo-pieniężnej różniących się stopniem wewnętrznej organizacji, zasadami dokonywania obrotów oraz poziomem instytucjonalizacji. Warunki i sposób, a w szczególności poziom obwarowań regulaminowych dokonywanego obrotu zadecydowały o podziale istniejących rynków towarowych na:

- sformalizowane
- niesformalizowane

Uczestnicy **rynków niesformalizowanych** porozumiewają się między sobą i zawierają transakcje w sposób dowolny. Obowiązuje ich jedynie przestrzeganie obowiązującego w danym państwie prawa oraz panujące na rynku zwyczaje handlowe. Do tej grupy rynków zalicza się **targowiska i jarmarki**. Do rynków niesformalizowanych lub bardzo mało sformalizowanych zaliczyć można działające od niedawna w Polsce tzw. **Rynki Hurtowe** lub **Centra Handlu Hurtowego**.

Drugą grupę stanowią **rynk sformalizowane**, gdzie uczestnicy kontaktują się między sobą w ściśle określonym miejscu oraz czasie w celu zawarcia transakcji. Muszą oni podporządkować się nie tylko prawodawstwu obowiązującemu w danym państwie, ale również wielu regulaminom i regułom wypracowanym i obowiązującym na danym rynku. Formalizowanie obrotu towarowego powodowane jest dążeniem do osiągnięcia możliwie maksymalnego poziomu bezpieczeństwa i wiarygodności tego obrotu.

Do rynków sformalizowanych zaliczamy zatem **aukcje produktów rolnych** (np. typu holenderskiego) oraz **gieldy towarowe**, gdzie obraca się towarami masowymi standaryzowanymi.

Targowisko jest miejscem, w którym w określonym czasie kupujący i sprzedający dokonują obrotu towarowego. Charakteryzuje się ono następującymi cechami:

- stanowi własność komunalną lub prywatną,
- nie posiada infrastruktury technicznej do przechowywania i sprzedaży produktów, a także urządzeń socjalnych,
- sprzedaży dokonuje się bezpośrednio z samochodów i w przypadkowych miejscach na placu targowiska,
- towar oferowany jest w niewielkich partiach,
- nie obowiązują żadne standardy jakościowe i producenci sortują towar wg własnego uznania,
- ceny ustalane są w drodze dwustronnych negocjacji a zapłata następuje natychmiast w formie gotówki,
- obowiązują opłaty za wjazd na teren targowiska, przy czym są one zróżnicowane w zależności od wielkości pojazdu,
- sprzedawcami są producenci lub coraz częściej pośredni-

cy, oferujący bardzo wąski asortyment produktów,
 • klientami targowisk są zarówno detaliści jak i bezpośrednio konsumenci.

Rynki Hurtowe są to instytucje rynkowe posiadające osobowość prawną oraz określoną infrastrukturę techniczną niezbędną do obrotu a także przechowywania, sortowania i pakowania produktów będących przedmiotem obrotu. Są to instytucje działające w sposób ciągły oraz posiadające własny regulamin handlu oraz klarowny i wiarygodny system ustalania cen rynkowych produktów.

Rynek hurtowy podobnie jak giełda towarowa powinien być instytucją niezarobkową (non for profit), a zarazem miejscem, gdzie dokonuje się hurtowy handel produktami rolno-ogrodniczymi i na podstawie skoncentrowanego tam popytu i podaży kształtowana jest rynkowa cena produktu. Handel hurtowy spełnia istotne funkcje ekonomiczno-organizacyjne, które polegają na:

- znalezieniu nabywcy dla produktu, bądź produktu dla na bywcy,
- aktywnym wzajemnym dostosowaniu podaży i popytu wykorzystując w tym celu takie instrumenty jak: ceny, marże handlowe, informacja rynkowa, działania promocyjne.

Do głównych zatem celów, jakie stawiają sobie rozwinięte na świecie instytucje zwane „Rynkami Hurtowymi” zaliczyć można oprócz zabezpieczania infrastruktury technicznej do przechowywania i obrotu towarami również takie działania, jak:

- Koncentracja dużych partii towaru w określonym miejscu i czasie.
- Określenie ceny równowagi rynkowej danego dnia na określone produkty.

- Sprzedaż towarów szybko i sprawnie wielu detalistom jednocześnie.
- Oferowanie produktów o odpowiedniej jakości, z zachowaniem wymaganych warunków sanitarno-higienicznych.
- Generowanie i rozpowszechnianie informacji rynkowej o cenach i wymaganiach klientów co do jakości towarów.

W Polsce często w potocznym rozumieniu rynki hurtowe mylone są z giełdą towarową. Pomimo pewnych cech wspólnych między tymi instytucjami, wynikających z ich funkcji w zakresie koncentracji popytu i podaży na określone produkty, a także kształtowania się ceny rynkowej, to jednak są to całkiem różne instytucje.

**UCZESTNICY RYNKU HURTOWEGO;
 ORGANIZACJA OBROTU**

W zależności od stopnia formalizacji rynku hurtowego, jego typu oraz poziomu rozwoju w obrocie towarowym tam prowadzonym biorą udział różne grupy uczestników rynku rolnego. Należą do nich **po stronie podażyowej:** *producenci rolni, organizacje producentów (spółdzielnie zrzeszające producentów, grupy marketingowe), hurtownicy hurtu pierwotnego, pośrednicy handlowi.*

Po stronie popytowej znajdują się: hurtownicy hurtu wtórnego, detaliści, pośrednicy handlowi, konsumenci.

Grupy marketingowe określane są jako dobrowolnie utworzone organizacje producentów jednakowych produktów, którzy w ten sposób realizują wspólną strategię w zakresie dostosowania produkcji do standardów rynkowych, a przede wszystkim prowadzą wspólną strategię promocji i sprzedaży produktów.

Organizacja obrotu na poszczególnych rynkach hurtowych dostosowana jest do sposobu zawierania transakcji oraz tradycji danego rynku.

c.d.n.

TABELA 1. Różnice między giełdą towarową a rynkiem hurtowym.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GIELDA TOWAROWA	RYNEK HURTOWY
Forma prawna	Stowarzyszenie kupców, spółki akcyjne	Stowarzyszenie kupców, spółki akcyjne, spółki z o.o., przedsiębiorstwa prawa publicznego
Infrastruktura techniczna	Sala sesyjna, łącza tel.-kom., informatyczne	Hale targowiskowe, chłodnie, magazyny, urządzenia do sortowania, pakowania i załadunku itp
Sposób zawierania transakcji	Postępowanie ofertowe bez obecności towaru. Publiczna licytacja ceny.	Oferowanie fizycznie obecnego towaru, negocjacje między sprzedającym a kupującym bezpośrednio, aukcje.
Cel zawarcia transakcji	Spekulacja w celach zarobkowych bez fizycznej dostawy towaru. Zabezpieczenie ceny w przyszłych dostawach (rynki terminowe). Fizyczna dostawa towaru (rynki gotówkowe).	Fizyczne zaopatrzenie się w towary rolno-ogrodnicze dla detalu, gastronomii itp.
Uregulowania prawne	Ogólne prawodawstwo państwowe oraz regulacje ustawowe wewnętrzne, regulaminy oferowania towaru i zawierania transakcji	Ogólne prawodawstwo państwowe oraz wewnętrzne regulaminy użytkownika infrastruktury technicznej rynku
Uczestnicy	Maklerzy	Producenci lub organizacje producenckie, detaliści i konsumenci

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

MIEJSCE I ROLA ORGANIZACJI PRODUCENTKICH NA RYNKU ŚWIEŻYCH OWOCÓW I WARZYW UNII EUROPEJSKIEJ

cz.2

➤ **Pomoc finansowa dla organizacji producenckich**

Nowe organizacje producenckie lub te które nie uzyskały oficjalnego statusu wcześniej, a nie spełniają wszystkich wymogów pełnego uznania mogą wnioskować o wstępne uznanie. W takim przypadku grupa ma okres pięciu lat na spełnienie warunków pełnego uznania. Początkiem tego okresu jest zatwierdzenie przez państwo członkowskie planu uznania.

Na podstawie przedłożonego etapowego planu ubiegania się o uznanie, państwa członkowskie mogą udzielać organizacjom producenckim:

- pomocy finansowej mającej na celu wsparcie formowania się tych organizacji i ułatwiania ich działalności administracyjnej
- pomocy finansowej, w sposób bezpośredni lub za pośrednictwem instytucji kredytującej, w formie specjalnych pożyczek na pokrycie części inwestycji wymaganych dla uzyskania pełnego uznania i umieszczonych w planie przyznawania oficjalnego statusu. Pomoc finansowa jest częściowo pokrywana przez Wspólnotę. Uznane organizacje producenckie korzystają z pomocy finansowej Wspólnoty na tworzenie funduszu operacyjnego. Fundusze operacyjne są wykorzystywane:
 - na pokrycie kosztów wycofania towarów z rynku i przetwórstwa owoców cytrusowych
 - finansowanie programu działania (programu operacyjnego) przedstawionego właściwym władzom krajowym i zatwierdzonego przez nie.

Fundusz operacyjny tworzony jest ze składek pobieranych od członków- producentów, ustalonych na podstawie ilości lub wartości faktycznie sprzedanych owoców i warzyw, oraz dzięki pomocy finansowej Wspólnoty. Pomoc ta jest równa wielkości faktycznie płaconych składek, ale zmniejszona do 50 % faktycznych wydatków ponoszonych na pokrycie kosztów wycofywania towarów z rynku i finansowania programu działania

Wysokość pomocy finansowej od 1999 roku będzie wynosić do 4,5% wartości sprzedanej produkcji każdej organizacji producenckiej, pod warunkiem, że całkowita kwota pomocy finansowej będzie stanowić mniej niż 2,5%, globalnego obrotu wszystkich organizacji producenckich. Aby ograniczenie to było przestrzegane, organizacje będą otrzymywać zaliczkę w wysokości 2%, a pozostała część pomocy finansowej zostanie przydzielona z chwilą, gdy znana będzie globalna kwota wniosków o pomoc.

➤ **Wycofywanie produktów z rynku**

Organizacje producenckie i ich stowarzyszenia mogą nie wystawiać na sprzedaż wytwarzanych przez członków produktów, których dotyczy Rozporządzenie, w uznanych przez nie za stosowne ilościach i okresach czasu, i wycofywać je z rynku.

Docelowe przeznaczenie wycofanych z rynku produktów, musi być ustalone przez organizację producencką lub stowarzyszenie w taki sposób, aby nie powodowało zakłócenia zagospodarowania wspomnianych produktów i musi uwzględniać wymogi ochrony środowiska, zwłaszcza w odniesieniu do wody i krajobrazu.

Wycofywany z rynku produkt musi spełniać normy jakościowe (klasa ekstra, pierwsza lub druga). Od roku gospodarczego 2002/2003 organizacja producencka lub stowarzyszenie wypłacać będzie swoim członkom - producentom przysługującą na terenie Wspólnoty rekompensatę z tytułu wycofania produktu do wysokości 10% wprowadzonej do obrotu ilości towaru. Limit 10% będzie obowiązywał w odniesieniu do wprowadzonej do obrotu ilości każdego produktu dostarczonego wyłącznie przez członków danej organizacji producenckiej. W odniesieniu do jabłek i gruszek pułap 10 % będzie zmniejszony na 8,5 %

Operacje wycofywania produktów z rynku prowadzone w okresie przejściowym obejmującym pięć wcześniejszych lat nie mogą przekraczać następujących procentowych ilości wprowadzonej do obrotu produkcji: 50 % w pierwszym roku gospodarczym, 45% w drugim, 40 % w trzecim, 30 % w czwartym i 20 % w piątym.

W odniesieniu do produktów objętych rekompensatą z tytułu wycofywania z rynku organizacje producenckie wypłacają rekompensaty rolnikom, którzy nie są członkami żadnej organizacji producenckiej, jeśli wystąpią oni z takim wnioskiem. Przysługująca na terenie Wspólnoty rekompensata z tytułu wycofania produktu z rynku jest jednak dla nich zmniejszona o 10%.

Rekompensaty te są formą bezpośredniego wspierania dochodów producentów.

Organizacje producenckie i ich stowarzyszenia zobowiązane są przekazywać władzom państwowym wszelkie szczegółowe dane dotyczące wycofywania produktów z rynku, a zwłaszcza działań podjętych w celu zapewnienia bezpiecznych dla środowiska metod postępowania w zakresie wycofywania produktów z rynku.

Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem produkty wycofywane z rynku mogą być zagospodarowywane w następujący sposób:

1. wszystkie produkty:

- bezpłatne przekazanie organizacjom i fundacjom charytatywnym, uznanym w takim charakterze przez państwa członkowskie, dla wykorzystywania w ich działalności,
- bezpłatne przekazywanie zakładom karnym i obozom wycieczkowym dla dzieci oraz szpitalom i domom starców wyznaczonym przez państwa członkowskie, jako uzupełnienie ilości normalnie kupowanych przez tego typu instytucje

- bezpłatne przekazywanie poza obręb Wspólnoty za pośrednictwem organizacji charytatywnych uznanych za takowe przez państwa członkowskie, znajdującej się w potrzebie ludności krajów trzecich
 - wykorzystanie na cele nie związane z żywieniem
 - wykorzystanie na pasze dla zwierząt jako produkty świeże lub przetworzone przez zakład paszowy
2. owoce: bezpłatne przekazywanie uczniom szkół, poza posiłkami wydawanymi w stołówce, oraz uczniom szkół bez stołówek wydających posiłki
 3. jabłka, gruszki, brzoskwinie i nektarynki: przetworzenie na alkohol o zawartości spirytusu powyżej 80% objętościowo na drodze bezpośredniej destylacji produktów
 4. wszystkie produkty: odstawienie produktów pewnych kategorii do zakładów przetwórstwa pod warunkiem, że nie prowadzi do zakłóceń pod względem konkurencji na terenie Wspólnoty w odniesieniu do tych zakładów lub produktów importowanych.

W przypadkach, w których żaden z przedstawionych wyżej sposobów zagospodarowania produktów nie jest możliwy do zrealizowania, wycofany z rynku produkt może być przeznaczony na kompostowanie lub poddany procesowi biodegradacji dopuszczanemu do stosowania przez dane państwo członkowskie.

➔ Podsumowanie

Organizacje producenckie we Wspólnocie Europejskiej mają kluczową pozycję na rynku świeżych owoców i warzyw. Ich rolą jest planowanie i dostosowanie produkcji do popytu zwłaszcza pod kątem jakości i ilości, obniżanie kosztów produkcji, stabilizacja produkcji, promowanie ochrony środowiska, a tym samym wpływanie na dochody rolników.

Wspólnota wspiera finansowo tworzenie się i funkcjonowanie organizacji producenckich. Również od 1997 roku wszystkie zadania związane z wycofywaniem produktów z rynku i wypłacanie rekompensat, w tym również producentom niezorganizowanym, przekazane zostało organizacjom producenckim.

Witold Boguta
Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

**FUNDACJA
FSW SPÓŁDZIELCZOŚCI WIEJSKIEJ**

**Od 1991 roku pomaga spółdzielczości
wiejskiej**

- posiada informacje i wiedzę dotyczącą organizacji i funkcjonowania spółdzielczości wiejskiej w krajach Unii Europejskiej
- umożliwiła zapoznanie się ze spółdzielczością wiejską w Europie Zachodniej
- dostarcza spółdzielniom wiejskim kompleksową pomoc w zakresie przebudowy organizacyjnej

Regionalny Ośrodek Usług Spółdzielczych FSW
ul. I Armii Wojska Polskiego 5
20-078 Lublin

SYSTEM IDENTYFIKACJI I REJESTRACJI BYDŁA W UNII EUROPEJSKIEJ

Państwa członkowskie UE muszą zapewnić, by każde zwierze otrzymało krajowy dokument administracyjny, tzw. Paszport lub dokument Identyfikacyjny Bydła, niezbędny do rejestracji wypłat premii dla poszczególnych zwierząt. System identyfikacji i rejestracji zwierząt wprowadzony Dyrektywą Rady nr 92/102 stanowi podstawę przestrzegania programów premii do pogłowia zwierząt, w tym specjalnej premii za ubój bydła płci męskiej i premii za krowy mamki. System ten pozwala prześledzić ruch zwierzęcia zarówno wewnątrz państw członkowskich jak i pomiędzy nimi. Współdziała on ze Zintegrowanym Systemem Administrowania i Kontroli ustanowionym dla programów pomocowych wspólnoty.

■ Identyfikacja bydła

Obecnie zgodnie z Rozporządzeniem Rady nr 820/97 w sprawie ustanowienia systemu identyfikacji i rejestracji bydła oraz etykietowania wołowiny i produktów wytworzonych z wołowiny, każde zwierze urodzone w gospodarstwie po 1 stycznia 1998 r. musi być zidentyfikowane kolczykiem na obu uszach. Wzór kolczyka powinien być zaakceptowany przez kompetentny organ. Obydwa kolczyki muszą posiadać te same unikalne kody identyfikacyjne, składające się z nie więcej niż 14 symboli. Kolczyk musi zawierać: symbol państwa członkowskiego; znak stada i numer zwierzęcia oraz gospodarstwa, w którym się urodziło (przykład: UK/AB0123/00001).

Kolczykowanie uszu jest przeprowadzane w terminie wyznaczonym przez państwo członkowskie, które zdecyduje, czy będzie to w momencie urodzenia zwierzęcia, czy przed opuszczeniem gospodarstwa, w którym się urodziło. Okres ten nie może być dłuższy niż 30 dni.

■ Rejestracja bydła

Wszyscy posiadacze bydła muszą prowadzić rejestr liczby zwierząt znajdujących się w ich gospodarstwie. Rejestr ten powinien zawierać aktualny zapis wszystkich zmian z podaniem dat oraz odpowiednio pochodzenia lub przeznaczenia zwierząt. Zapisy prowadzone przez rolnika, także te na komputerze, muszą być przechowywane przez 10 lat. Powinny one obejmować następujące informacje i muszą być dokonywane w ciągu:

- 36 godzin zapisanie przemieszczenia zwierzęcia do lub z gospodarstwa;
- 7 dni zapis urodzenia zwierzęcia w stadzie krów mlecznych;
- 30 dni zapis urodzenia zwierzęcia w jakimkolwiek stadzie innym niż mleczne;
- 7 dni zapis śmierci zwierzęcia w gospodarstwie;
- 36 godzin zapis zmiany kolczyka, jeżeli zwierzę zostało powtórnie kolczykowane.

Poprawne prowadzenie rejestru przez rolnika i przechowywanie zapisów jest bardzo istotne. Wszelkie uchybienia mogą doprowadzić do ograniczenia kwoty wypłacanych premii.

Źródło: Piotr Jakubowski, „Rynek wołowiny i jego regulacja w Unii Europejskiej”
Problemy Integracji Rolnictwa Nr 1/98 (9)

SPRAWNIK RADZI

ZWOLNIENIA Z PODATKU ROLNEGO CD.

☉ Zwolnienia gruntów powstałych z zagospodarowania nieużytków

Na mocy art 12 ust. 1 ustawy o podatku rolnym zwolnione są z podatku rolnego grunty powstałe z zagospodarowania nieużytków. Zwolnienie to obejmuje okres 5 lat i liczy się od roku następnego po zakończeniu zagospodarowania nieużytków. Pojęcie nie zostało zdefiniowane w komentowanej ustawie.

Definicję tej kategorii można znaleźć w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 158, poz. 813). Zgodnie z tym rozporządzeniem do nieużytków zalicza się nie zakwalifikowane do użytków ekologicznych:

1. bagna (błota, kąpieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty)
2. piaski (piaski ruchome, plaże nie urządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy)
3. naturalne utwory fizjologiczne (urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska)
4. wyrobiska po wydobywaniu kamienia, wapieni (wapieniki), piasku, żwiru i gliny

Zwolnienie to jest przyznawane na wniosek podatnika w drodze decyzji wójta, burmistrza /prezydenta/.

☉ Zwolnienie gruntów po wymianie lub scaleniu

Ustawodawca w art. 12 ust. 1 pkt. 6 przedmiotowej ustawy zwalnia od podatku rolnego grunty otrzymane w drodze wymiany lub scalenia. Interpretacji określenia „grunty otrzymane w drodze wymiany lub scalenia” należy dokonywać w oparciu o ustawę z dnia 26 marca 1982 r. o scaleniu i wymianie gruntów (tj. Dz. U. Z 1989 r. Nr 58 poz. 349 z późn. zm.). Zwolnienie to, także przyznaje na wniosek podatnika, w drodze decyzji wójt, burmistrz. Zwolnienia z tego tytułu udziela się na jeden rok następujący po roku, w którym dokonano wymiany lub scalenia gruntów.

☉ Zwolnienia użytków rolnych, na których zaprzestano produkcji rolnej

Z art. 12 ust. 1 pkt. 6 w/w ustawy zwalnia się od podatku rolnego użytki rolne, na których zaprzestano produkcji rolnej. Od dnia 1 stycznia 1997 r. zwolnienie może dotyczyć nie więcej niż 20% powierzchni użytków rolnych gospodarstwa rolnego, lecz nie więcej niż 10 ha. Podatnik składając do wójta gminy wniosek o zwolnienie, powinien określić grunt, który ma być zwolniony od podatku rolnego.

Z komentowanego przepisu wyraźnie wynika, że okres zwolnienia nie może być dłuższy niż 3 lata. Zgodnie z obowiązującym w literaturze poglądem, zwolnienie nie może przekroczyć 3 lat i może być stosowane tylko jeden raz. W żadnym przypadku nie ma podstaw do udzielania kolejnego zwolnienia tych samych gruntów po upływie trzech lat.

Tryb i szczegółowe warunki stosowania zwolnienia od podatku rolnego użytków rolnych, na których zaprzestano

produkcji rolnej, określają w drodze uchwały rady gmin (art. 12 ust. 7 ustawy). Jeżeli rada gminy nie podejmie uchwały, to nie ma podstaw do odmowy stosowania zwolnienia. W swoim wyroku z dnia 14 maja 1993 r. NSA stwierdził, że nie można na podatników przerzucać skutków zaniedbań i nieprawidłowości popełnianych przez prawodawcę. Podatnik bowiem ma prawo oczekiwać, iż jego wniosek będzie uwzględniony, jeżeli spełnione zostaną warunki z samego tylko art. 12 ust. 1 pkt. 7 ustawy o podatku rolnym, jeśli warunki oraz tryb zwolnienia nie zostały określone na terenie danej gminy.

Ustalone przez radę gminy szczegółowe warunki stosowania zwolnienia nie mogą zawężać postanowień ustawowych (np. poprzez ograniczanie stosowania zwolnienia tylko do podatników posiadających gospodarstwo rolne od dwóch lat albo stosowanie zwolnienia tylko do gruntów ornych, z wyłączeniem łąk i pastwisk). Niedopuszczalne jest również ustanawianie kar za naruszenie warunków zwolnienia.

☉ Ulgi po upływie okresów zwolnienia

Po upływie okresów zwolnienia: (1) gruntów do 100 ha - 5 lat, (2) gruntów powstałych z zagospodarowania nieużytków - 5 lat, (3) gruntów po wymianie lub scaleniu - 1 rok, stosuje się ulgę w podatku rolnym polegającą na obniżeniu podatku w pierwszym roku o 75% i w drugim o 50% (art. 12 ust. 3 ustawy)

Ulgi z tytułu nabycia gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi lub z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa w drodze kupna nie stosuje się, jeżeli przedmiotem nabycia są grunty objęte uprzednio przez nabywcę w trwałe zagospodarowanie. W swoim wyroku z dnia 18 listopada 1986 r. NSA zauważył, że ulga z tytułu przejścia gruntów w trwałe zagospodarowanie w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym dotyczy takich gruntów, które w dacie ich przejęcia przez podatnika nie były trwałe zagospodarowane przez poprzedniego właściciela lub użytkownika. Zgodnie z art. 12 ust. 6 ustawy za trwałe zagospodarowanie uważa się objęcie gruntów w dzierżawę lub użytkowanie przez okres nie krótszy niż 10 lat.

☉ Uprawnienia rady gminy do przyznawania innych zwolnień lub ulg

W art. 12 ust. 8 komentowanej ustawy umożliwiono radom gmin wprowadzanie innych zwolnień lub ulg niż to wynika z ustawy o podatku rolnym. Rady gmin w drodze stosownej uchwały są uprawnione do wprowadzania nie tylko zwolnień od podatku, które przybierają postać całkowitego wyłączenia określonych gruntów, ale również ulg. Regulacja ta ma charakter uprawnienia, a nie obowiązku rady gminy. Ustawodawca nie zawarł w tym przepisie żadnych przesłanek zwolnienia bądź ulg. Z przepisu wynika jedynie, że zwolnienie lub ulga rady gminy powinny być inne niż określone w ustawie. W tej sytuacji zamieszczanie w uchwałach rad gmin zapisów o zwolnieniach i ulgach zawartych w przepisach ustawy jest bezzasadne, bowiem i tak obowiązują one na terenie całego kraju.

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 15 listopada 1984 roku o podatku rolnym (Dz. U. Z 1993 r. Nr 94, poz. 431 z późn. zm.)

Bożena Bilkiewicz-Bańka